

Народна банка на Република Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 29 септември 2017 година

Соопштение за печат

Позначајни промени кај надворешниот долг, надворешните побарувања и меѓународната инвестициска позиција: втор квартал 2017 година

На крајот на вториот квартал на 2017 година **брuto надворешниот долг** на Република Македонија изнесува 7.781 милион евра и забележа квартално намалување од 10 милиони евра, додека **брuto надворешните побарувања** изнесуваат 4.830 милиони евра и бележат квартално намалување за 190 милиони евра. **Нето надворешниот долг**, на крајот на вториот квартал од 2017 година, изнесува 2.951 милион евра и забележа квартален раст од 180 милиони евра, главно заради поизразено намалување на јавните нето-побарувања (за 143 милиони евра), надолполнето со растот на приватниот нето-долг (за 38 милиони евра).

Негативната **нето меѓународна инвестициска позиција**¹, на крајот на вториот квартал од 2017 година, изнесува 5.990 милиона евра, при што и натаму најголемиот дел (78,6%) од овој износ се нето-обврски врз основа на директни инвестиции, од кои 73% се врз основа на сопственички капитал. Споредено со претходниот квартал, нето негативната позиција е зголемена за 183 милиони евра.

Надворешна задолженост и меѓународна инвестициска позиција на Република Македонија

	31.12.2016		31.03.2017		30.06.2017		квартална промена			промена во однос на крај на претходна година		
	мл. евра	% БДП	мл. евра	% БДП	мл. евра	% БДП	мл. евра	%	п.п.	мл. евра	%	п.п.
Бруто надворешен долг	7,216.6	73.2	7,791.4	75.8	7,781.3	75.7	-10.1	-0.1	-0.1	564.7	7.8	2.6
Бруто надворешен долг без РЕПО	7,216.6	73.2	7,437.9	72.4	7,528.8	73.3	90.9	1.2	0.9	312.2	4.3	0.1
Долгорочен долг	5,633.9	57.1	5,701.2	55.5	5,732.1	55.8	30.9	0.5	0.3	98.3	1.7	-1.3
Краткорочен долг	1,582.7	16.0	2,090.2	20.3	2,049.2	19.9	-41.0	-2.0	-0.4	466.5	29.5	3.9
Јавен долг	3,445.3	34.9	3,819.9	37.2	3,740.9	36.4	-79.0	-2.1	-0.8	295.5	8.6	1.5
Приватен долг	3,771.2	38.2	3,971.6	38.7	4,040.4	39.3	68.9	1.7	0.7	269.2	7.1	1.1
Бруто надворешни побарувања	4,587.0	46.5	5,020.4	48.9	4,829.9	47.0	-190.5	-3.8	-1.9	242.9	5.3	0.5
Бруто надворешни побарувања без РЕПО	4,587.0	46.5	4,638.4	45.1	4,549.8	44.3	-88.6	-1.9	-0.9	-37.2	-0.8	-2.2
Нето надворешен долг	2,629.6	26.66	2,771.1	27.0	2,951.5	28.7	180.4	6.5	1.8	321.9	12.2	2.1
МИП, нето	-5,576.0	-56.5	-5,806.1	-56.5	-5,989.5	-58.3	-183.4	3.2	-1.8	-413.6	7.4	-1.8

* / Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2016 година е проценет (извор: ДЗС, Соопштение „Бруто домашен производ на Република на Македонија“ од 7.9.2017 година). Податокот за 2017 година е проекција на НБРМ
Извор: НБРМ, ДЗС.

¹ Меѓународната инвестициска позиција (МИП) претставува статистички извештај којшто ги прикажува состојбите на надворешните финансиски средства и финансиски обврски на Република Македонија на определен датум, т.е. побарувањата од и обврските кон нерезиденти врз основа на финансиски инструменти. Притоа, негативната нето меѓународна инвестициска позиција значи дека финансиските обврски ги надминуваат финансиските побарувања од нерезидентите.

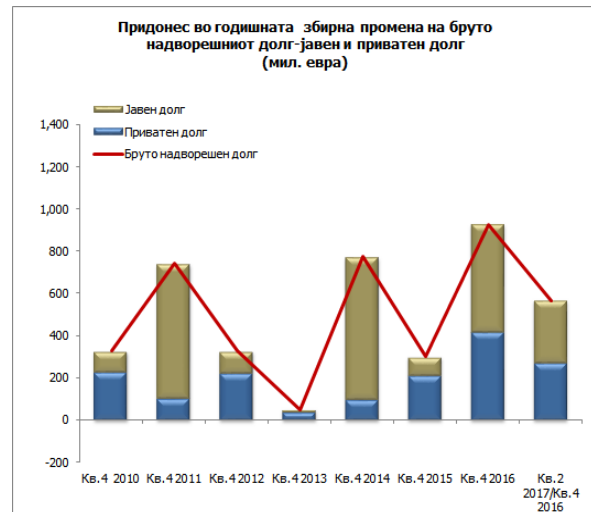
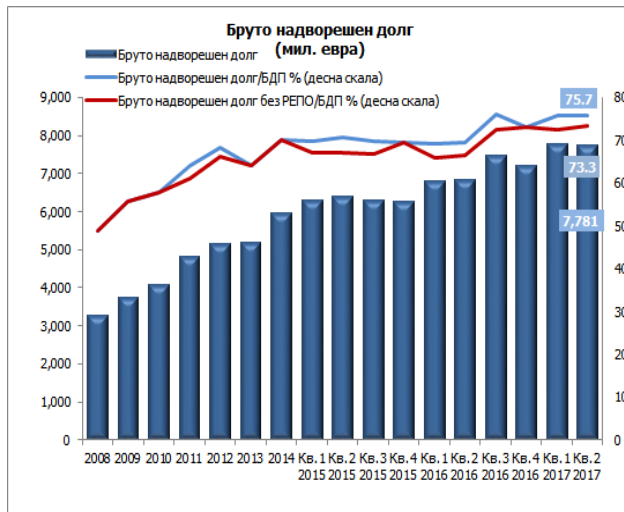

Народна банка на Република Македонија Дирекција за статистика

Бруто надворешен долг

На крајот на вториот квартал на 2017 година бруто надворешниот долг изнесува 7.781 милион евра, или 75,7% од проектираниот БДП за оваа година. На квартална основа бруто-долгот бележи намалување од 10 милиони евра. Ова намалувањето на бруто надворешниот долг се објаснува со намалувањето на јавниот долг (за 79 милиони евра), наспроти кварталниот раст на приватниот долг (за 69 милиони евра).

Доколку се исклучи ефектот од репо-трансакциите на централната банка² (кои се намалени за 101 милион евра) бруто надворешниот долг бележи зголемување за 91 милион евра, со придонес на јавниот долг кон растот од 22 милиона евра. Притоа, кај јавниот долг (без репо-трансакциите) бележиме намалување на долгот кај јавните претпријатија и јавните банки за 27 милиони евра, додека долгот на секторот „држава“ бележи раст за 52 милиона евра.

Извор: НБРМ.

Во однос на крајот на 2016 година, бруто надворешниот долг е повисок за 565 милиони евра (или 7,8%). Растот на вкупниот надворешен долг се објаснува со растот на јавниот и приватниот долг (за 296 и 269 милиони евра, соодветно). Притоа, доколку се исклучи ефектот од репо-трансакциите на централната банка, растот на вкупниот надворешен долг изнесува 312 милиони евра, при што јавниот долг е зголемен за само 43 милиони евра. Растот на приватниот долг главно произлегува од обврските на капитално поврзаните субјекти (за 197 милиони евра), а во помал обем и приватните банки и небанкарскиот приватен сектор (за 38 и 34 милиони евра, соодветно).

² При склучувањето на репо-трансакциите се создаваат обврски (класифицирани под категоријата „заеми“) коишто придонесуваат за зголемување на нивото на бруто-долгот. Истовремено, при склучувањето обратни репо-договори, создадените побарувања придонесуваат за зголемување на бруто-побарувањата. НБРМ врши истовремено врзано склучување репо и обратни репо-договори, во речиси идентични износи. Гледано во целина, бидејќи истовремено се склучуваат, на нето-основа овие трансакции имаат неутрален ефект, односно се јавуваат во речиси идентичен износ и на страната на обврските и на страната на побарувањата, поради што не се одразуваат на вкупниот нето надворешен долг.

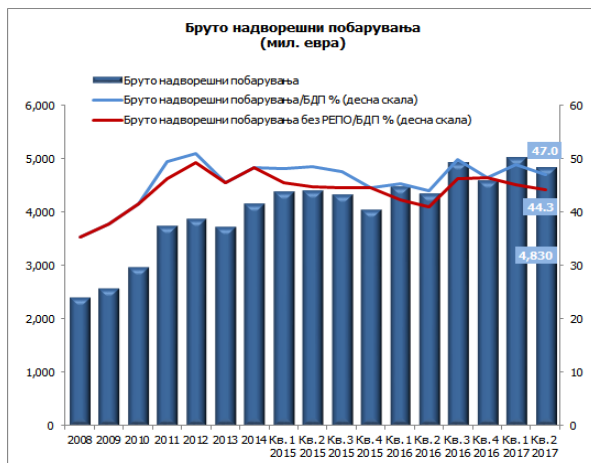
Народна банка на Република Македонија Дирекција за статистика

Бруто надворешни побарувања

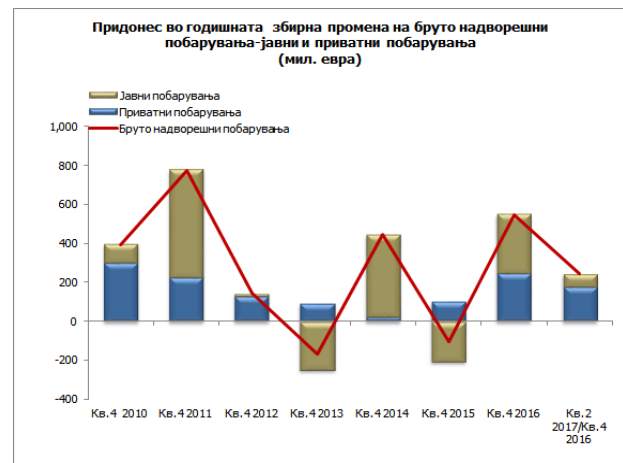
Бруто надворешните побарувања изнесуваат 4.830 милиони евра на крајот на јуни 2017 година, односно 47% од проектираниот БДП за оваа година.

На квартална основа, побарувањата од нерезидентите се намалени за 190 милиони евра, додека со исклучен ефект од обратните репо-трансакции и своп-трансакциите на централната банка, побарувањата од нерезидентите се намалени за 89 милиони евра, како резултат на намалените побарувања кај јавниот сектор за 120 милиони евра и зголемените побарувања кај приватниот сектор за 31 милион евра. Притоа, надолната промена на јавните побарувања во најголем дел произлегува од намалувањето на девизните резерви и побарувањата од обратни репо-трансакции на централната банка.

Во споредба со крајот на 2016 година, побарувањата од нерезидентите бележат раст за 243 милиони евра, при раст како на приватните (за 174 милиони евра), така и на јавните надворешни побарувања (за 69 милиони евра). Со исклучување на ефектот од обратните репо-трансакции и своп-трансакциите на централната банка, вкупните надворешни побарувањата би биле намалени за 37 милиони евра. Притоа, најголем придонес за растот на приватните надворешни побарувања од почетокот на годината имаат капитално поврзаните субјекти и небанкарскиот приватен сектор (170 и 102 милиони евра, соодветно), наспроти намалените побарувања на приватните банки (97 милиони евра).

Извор: НБРМ.

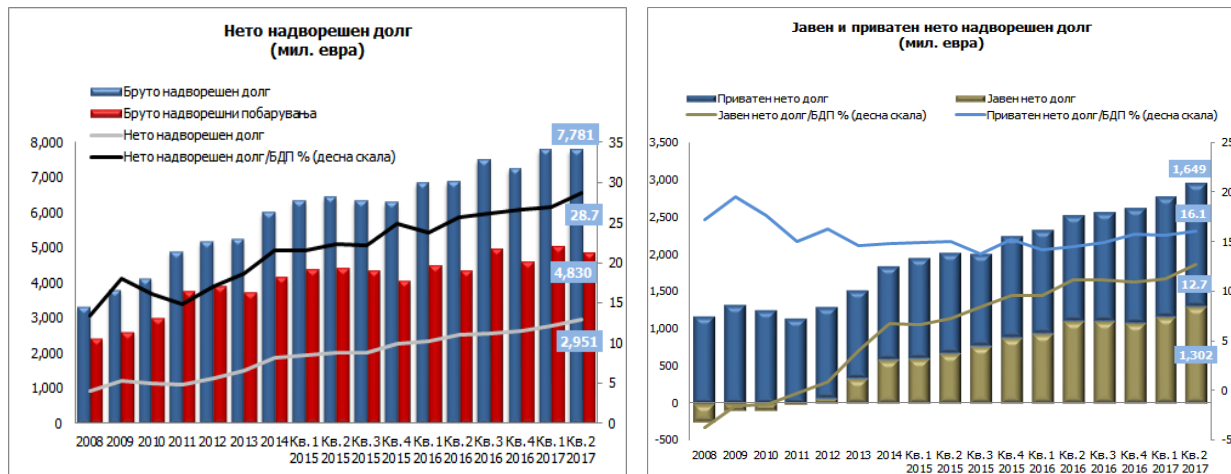
Нето надворешен долг

На 30.6.2017 година нето надворешниот долг изнесува 2.951 милион евра (28,7% од проектираниот БДП), при што повеќе од половина (55,9%) отпаѓа на приватниот сектор. Во текот на вториот квартал нето-долгот е зголемен за 180 милиони евра, во услови на поизразен квартален пад на бруто надворешните побарувања (за 190 милиони евра), споредено со намалувањето на бруто надворешниот долг (за 10 милиони евра).

Народна банка на Република Македонија Дирекција за статистика

Збирната нагорна промена на нето надворешниот долг од почетокот на 2017 година изнесува 322 милиона евра (за 12,2%), како резултат на зголемениот јавен и приватен нето-долг (за 227 и 95 милиони евра, соодветно).

Извор: НБРМ.

Меѓународна инвестициска позиција, нето

Во текот на вториот квартал на 2017 година, негативната нето меѓународна инвестициска позиција (МИП) е зголемена за 183 милиони евра, достигнувајќи 5.990 милиони евра (или 58,3% од проектираниот БДП за оваа година).

Меѓународна инвестициска позиција на Република Македонија

(во милиони евра)

МИП, по инструменти	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Кв.1 2017	Кв.2 2017
Средства	3,258.4	4,113.2	4,257.5	4,082.5	4,634.0	4,571.9	5,171.3	5,622.8	5,436.7
Директни инвестиции	333.6	393.6	533.6	617.8	475.6	655.0	811.9	938.6	992.8
Портфолио инвестиции	25.9	45.5	63.1	107.7	155.0	212.6	255.2	259.0	270.9
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	0.0	0.0	0.0	0.9	0.9	1.0	1.2	1.2	0.86
Валутни и депозити	555.1	588.2	537.0	540.0	623.6	615.4	627.3	557.9	536.9
Заеми	86.3	320.1	246.4	91.3	98.2	67.1	52.1	432.5	331.2
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	543.0	696.9	684.1	730.3	842.7	757.4	809.6	898.5	903.8
Останати сметки за наплата	0.0	0.0	0.0	1.4	1.5	1.7	0.5	0.6	0.19
Девизни резерви	1,714.5	2,068.9	2,193.3	1,993.0	2,436.5	2,261.8	2,613.4	2,534.4	2,399.9
Обврски	6,887.9	8,079.0	8,435.1	8,640.8	9,183.0	9,654.6	10,747.3	11,428.9	11,426.2
Директни инвестиции	3,514.8	3,914.4	4,146.8	4,485.7	4,378.3	4,951.3	5,392.2	5,674.2	5,702.7
Портфолио инвестиции	398.6	324.7	408.3	253.2	776.6	848.8	1,362.2	1,396.0	1,440.2
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	0.0	0.0	0.0	4.1	4.4	4.3	6.0	6.0	6.0
Валутни и депозити	195.8	134.0	198.7	168.4	157.7	148.5	174.2	153.8	204.9
Заеми	2,028.5	2,785.9	2,771.8	2,883.1	3,024.4	2,961.7	3,014.7	3,359.8	3,245.0
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	673.8	841.7	832.8	773.2	763.4	656.7	714.6	756.0	747.3
Останати сметки за плаќање	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Специјални права на влечење (нето-создавање обврски)	76.4	78.3	76.7	73.2	78.2	83.2	83.2	83.0	80.1

Извор: НБРМ.

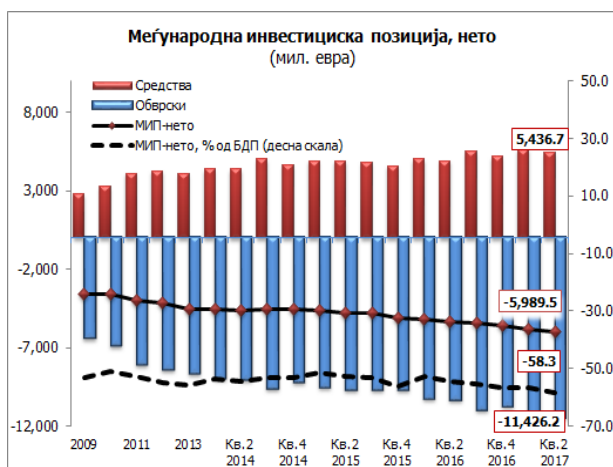

Народна банка на Република Македонија Дирекција за статистика

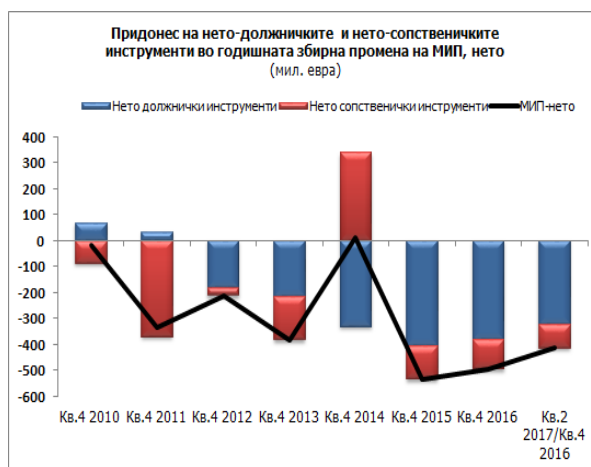
Кварталниот раст на негативната МИП, нето, од 183 милиони евра во најголем дел произлегува од намалувањето на страната на средствата (за 186 милиони евра), а кај обврските бележме намалување од само 3 милиони евра.

Од аспект на тоа дали финансиските инструменти создаваат или не создаваат долг, најголемо влијание за растот на негативната МИП, нето, имаат должничките инструменти (зголемување на нето надворешниот долг за 180 милиони евра), додека нето-обврските врз основа на сопственички инструменти се зголемени за само 3 милиони евра.

Збирниот раст на негативната нето МИП во првата половина од годинава (од 414 милиони евра) во најголем дел се објаснува со растот на нето надворешниот долг за 322 милиона евра, надополнет со растот на нето-обврските по сопственички инструменти (главно кај директните инвестиции) за 92 милиона евра.

Извор: НБРМ.

Придружни информации

Временски серии податоци – годишни и квартални податоци за бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања:

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-podatoci-nd.nspix>

Временски серии податоци – годишни и квартални податоци за меѓународната инвестициска позиција:

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-podatoci-mip.nspix>

Квартални информации за бруто надворешниот долг, бруто надворешните побарувања и меѓународната инвестициска позиција:

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-informacii-mip.nspix>

Методолошки појаснувања за бруто надворешниот долг и побарувања:

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-podatoci-nd.nspix>

Народна банка на Република Македонија Дирекција за статистика

Методолошки појаснувања за меѓународната инвестициска позиција:
<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-podatoci-mip.nspix>

Следни објавувања: Календар на објавување на податоците:
http://nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

Квартален бруто надворешен долг, бруто надворешни побарувања и меѓународна инвестициска позиција: 29 декември 2017 година (референтен пресек заклучно со септември 2017 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).